

MAŠ DOM

Narodno-socijalističen tednik

□ cm stane 1 Din
Oglasi za celo
stran, za 1/2 in za
1/4 strani stanejo
1/5 para za 1 □ cm
Pri večkratni obja-
vi primeren popus.

36. številka.

Murska Sobotica, dne 24. novembra 1923.

I. leto.

Napisal: N—ski.

Cerkvena pripadnost Prekmurja.

Že večkrat in po različnih listih se je že pisalo o tej zadevi. Tu pa tam so bili pridjani razni komentariji, ki so enim uga-
jali, a pri drugih vzbudili največjo jezo. Najsi bo sedaj že temu tako ali drugače, dejstvo je, da je Prekmurje s 1. decembrom odcepljeno od szombatheljske škofije. To vest so prinesli že različni listi, zato ho-
čemo tudi tukaj povedati par besedij.

Gotovo je, da je ta dogodek zgodo-
vinski dan za nas Prekmurce. Vsak za-
veden Slovenec v Prekmurju se v srcu
raduje, da bo končno popolnoma rešen
neprijetnih tovarišev, Madjarov. Politična
odcepitev je bila že pred leti, toda mi
smo vendar čutili cerkveno odvisnost, ka-
tere pa bo sedaj vendar enkrat konec. To
pa ni po godu gotovim ljudem. Vzemimo
v roke „Novine“ iz 1921. leta. Tam naj-
demo članek, napisan od g. župnika Sa-
koviča v Turnišču, kjer se z ozirom na
takratno govorico o odceplitvi Prekmurja
tudi on bavi s to zadevo. Ta članek, ki
je poln sovraštva in roganja proti Slo-
vencem, so zavedni ljudje po pravici ob-
sodili. Zakaj tudi ne, ko čitamo tam očitane
slovenski duhovščini, da je šovinistična, da
smo mi prav lahko pod madjarskim ško-
fom, češ, saj je drugod tudi to, a nam to
ni vse eno. Ni naš namen tukaj pokriti-
kovati slovensko ali madjarsko duhovščino,
toda pravici na ljubo moramo to storiti.
Zakaj bi bila slovenska duhovščina šovi-
nistična? Zato morda, ker gre med ljud-
stvo, da dela med ljudstvom širi kulturo
in narodno zavednost. Da, vsa čast naši
slovenski duhovščini, a baš nasprotno je
z gospodi, ki so prišli iz aristokratičnih,
grofovskih madjarskih semenšč. Ali smo
katerega njih videli kedaj med ljudstvom?
Priznajmo, nikoli! Ker pa naši gospodje
vedo, ako smo mi pod slovensko škofijo,
da dobimo sem „šovinistično“ duhovščino,
da bo se potem naš narod lažje in hitreje
vzgaljal nacionalno, zato jim ta prememba
ni ljuba. Toda pravica mora priti enkrat
in mi tudi moramo v cerkvenem oziru
priti vendar že enkrat do svojih pravic.

Sedaj, ko je že črno na belem, da
smo odcepljeni, se pa moramo ozreti na
druge stvari, ki so vsekakor važne in
vredne upoštevanja. „Slovenec“ od tega
meseca je v eni številki prinesel notico o
posledicah cerkvene pripadnosti Prekmurja,
kjer pravi, da se že kažejo posledice, češ,
g. Deli se je že odpravil na pot, sledijo
še drugi. V eni naslednjih številka pa po-
pravlja to notico, oziroma nek dopisnikar
iz Prekmurja pravi, da to ni res. Naša du-
hovščina, da hoče ostati pri svojem ljud-
stvu, nikakor nima volje, iti na Madjarsko.
Iz tega bi človek torej sklepal, da nam o-
stane ta duhovščina, ki jo imamo sedaj.
Kaj nam pa to pomaga? Potem smo šele
malo naprej. Mi bi k temu pripomnili: naj
le ostane tukaj tisti, ki je naš, nikakor pa
nočemo tistih, ki niso naši, ki so proti
nam. Čudno, vsi so govorili: „gremo prek“
itd. Sedaj pa, ko bi res bilo dobro, pa

ne gredo. Seveda, življenje tam preko je
mного slabše, kakor pri nas, torej prek
iti jo bolj kočljiva stvar. Mi pa pravimo,
kdor je nasprotnik našega naroda, kdor
kritizira vse, kar je slovenskega, tak ni
vreden našega slovenskega kruha. Ta naj
le gre v „boldog Madjarország“. Slovenci
Prekmurci prosimo merodajno oblast, naj
le vzame gosto sito, da bodo ostali tukaj
samo naši ljudje. Sedaj je prilika, da se
iznebimo onih, ki nas v našem pokretu,
v našem delu ovirajo. Da našo oblast se-
daj opominjamo in prosimo, za to imamo
važne vzroke.

Dejstvo je, mi Prekmurci smo Slo-
venci, le malo je izjem. Mi hočemo ostati
Slovenci! Priznajmo pa, da od teh Slo-
vencev je le kaka tretjina več ali manj
zavednih. Nam gre za to, da smo Slovenci
v Prekmurju vsi do zadnjega narodnjaki.
Tukaj pa je treba dela, dela in zopet dela.
Naš narod vzgajati v slovenskem duhu, to
je vroča želja nas vseh ali kaj, ko nale-
timo na nasprotstva ravno — pri duhov-
ščini. To se je že dogodilo večkrat. Dej-
stvo je, naša duhovščina po veliki večini
raje vidi Madjare, govori madjarski sploh,
nasprotna je vsemu, kar je slovenskega,
zato moramo sedaj ob pravem času gle-
dati na to, da očistimo naš kraj od nam
nasprotnih ljudi. Mi hočemo imeti tukaj
može, ki žrtvujejo vse svoje delovanje za
narodov procvit, ki ga lahko doseže, ako
je zadovoljen in zadovoljen je, ako je v
dnu srca Slovan, če povsod priznava
svojo narodnost. Mi smo bili v temi tisoč
let, sedaj več biti nočemo, ampak hočemo
se otresti zadnjega spomina na naše na-
rodne zatiralce. Zato na plan, proč z ro-
kavicami, treba je prijeti čvrsto, ako ho-
čemo, da bo naš narod res naš.

Domače vesti.

Murska Sobotica. Krajevna organiza-
cija Narodno-socijalistične stranke za Prek-
murje v Murski Soboti ima važen sesta-
nek nocoj, v soboto ob pol 8. uri zvečer
v strankinih prostorih pri Borošu. Dolžnost
članov je, da se sestanka udeležijo. Pri-
jatelji in somišljeniki NSS dobrodošli.

Murska Sobotica. Sokolsko društvo v
Murski Soboti priredi v sredo, dne 28.
novembra 1923 v dvorani g. Dittricha v
Murski Soboti gledališko igro „Satan v
ženski“, drama v petih dejanjih. Začetek
točno ob 8. uri zvečer. Vstopnina: I. pro-
stor 15 Din, II. prostor 10 Din, III. pro-
stor 5 Din. Predprodaja vstopnic v ka-
varni Legenstein. K obilni udeležbi vabi
odbor.

Murska Sobotica. Stanovanjska beda.
Pri nas je vedno manje stanovanj. Okrajno
glavarstvo nima časa, da bi se brigalo za
stanovanja, na občini pa siromaku dajejo
vedno isti tanač: naj ide na vesnico. Bo-
gatci seve imajo dovolj velika stanovanja.
Če bi se stisnili in dali kako sobico, dru-
gim ljudem na zazpolago, potem bi ne bila
taka trda za stanovanja. Seveda, če imajo
bogatici za svojo majhno famijlo kar po
4—5—7 sob, potem siromakom nič ne

preostane. Za uradnike se še nekaj skrbi
za delavca pa nič. Čudimo se samo ob-
činskemu sosvetu sobočkemu, da se tako
malo briga za stanovanjsko vprašanje. Ali
morda celo mislijo, da bodo hiše kar same
zrasle in da se bodo stanovanja kar sama
izpraznila. Zima je tu, in mnogo naših
Sobočancov nima stanovanja, ali pa ima
tako stanovanje, da se bogu usmili.

Cenjene čitatelje opozarjamo na o-
glase tvrdk Pinter in Lenard (železnino) v
Mariboru, na tovarno tamburic Gilg v
Sisku in lesotrzca Kosija v Križevcih, dalje
tovarno z usnjem g. Žilavca in tvrdko z
steklom g. Cizeja, oba v Gornji Radgoni.
Podpirajte te tvrdke.

Murska Sobotica. Sokolsko društvo
društvo v M. Soboti priredi v proslavo
narodnega praznika dne 1. decembra ob
8. uri zvečer v spodnjih prostorih hotela
Dobraj v M. Soboti koncert s sodelovanjem
godbe in mestnega pevskega društva.

Murska Sobotica. Umrl je 22. nov.
invalid Ruza. Lahka mu bodi zemljica!

Murščak. Neprevidnost. Želarski po-
sestnik Miha Topoljak v Murščaku je dne
16. nov. užgal zveženj slame in je hotel s
plamenom opaliti muhe, ki so bile na di-
ljah v kravjem hlevu. Mimo gredoči mož
ga je opozoril, naj pazi, da ne bodo pri-
letele ven „goreče muhe“. Skozi špranje
med dilnicami se je vnelo seno, in kmalu
je bilo gospodarsko poslopje v plamenu.
Ker je požar nastal dopoldne, so sosede
bili hitro na mestu in so obranili vsaj hišni
hram. Vsled neprevidnosti ima posestnik
občutno škodo, po kateri je v današnjih
dragih časih hudo prizadet, tembolj, ker
ni bil zavarovan. Dobri ljudje, pomagajte
nesrečniku!

Sv. Jurij ob Ščavnici. Župnik Štu-
hec je imel pri vinogradu v Rožickem
vrhu blizu Kapele zidano viničarijo, zida-
nico. Ker se mu je zdela klet (pivnica)
pod zidanico preplitva, jo je dal kopati
globejšo. Zidarji so ga opozorili, naj da
podzidavati sproti, ker je bila hiša zidana
na rumeni, rahli pesek, drugače se lahko
poruši. Gospod je pa bil mnenja, da ne
bo nevarnosti. Delavci so izkopali že okoli
1 meter globeje. Nekega večera v minulem
tednu pa je naenkrat začelo zidovje po-
kati in kmalu se je sesula cela hiša. Vi-
ničar se je rešil, njegovo ženo pa je pod-
sulo, a slučajno tako, da je ostala živa.
Celo zidanico bo treba zdaj nanovo zgra-
diti.

Ozimina. Ker je bila lepa in topla
jesen, je letošnja ozimina (pšenica, rž) ne-
navadno zrastle. Nekateri sedaj pasejo ži-
vino na njej, drugi jo kosijo in polagajo
kot zeleno krmo. Bolj kot pašo priporo-
čamo košnjo, ker se pri paši preveč po-
tlači njiva, kar bi moglo škodovati spomladi.

Beltinci. G. notar Koder v Murski
Soboti je daroval pogorelcu Janezu Neu-
bauerju 100 Din, za kar mu bodi izrečena
zahvala.

Beltinci. Pri nas imamo potok, Črnc
se zove. Perice perejo v Črncu, živali pi-
jejo iz njega vodo. Potrebno in samo na
sebi razumljivo bi torej bilo, da se ta po-
tok Črnc kolikor toliko čist drži, že za-
radi epidemije. A oglejmo si ga enkrat,

kako se postopa s tem potokom. Ako greš od lekarne po poti, katera te vodi kraj tega potoka do občinske mesnice, najdeš polno zginjenih živali v njem, n. pr. race, goske, kokoši, mačke, tudi prasci se najdejo. V tem oziru bi bilo nujno potrebno, da se nekaj ukrene z strani zdravstvenih oblasti.

Beltinci. Naše gasilno društvo je imelo dne 7. oktobra svojo prvo veselico v gostilni g. Ivana Horvata. Veselica je potekla v najlepšem redu. Ker pa je „Slov. Narod“ z dne 17. okt. t. l. prinesel članek, kateri je popolnoma lažnjiv, smo primorani, da damo tukaj malo pojasnila. Ni namreč res, da je g. Medic, učitelj iz Odrancev proti večeru opozoril godbo, naj preneha s sviranjem madžarskih komadov, kajti učitelj Medic je prišel v spremstvu dveh oseb približno ob 10. uri zvečer v popolnoma vinjenem stanju. Res je, da se je veselice udeležil na pozvanje tukajšnji kaplan N. N., ni pa res, da bi učitelj zahteval, da se zaigra „Bože pravde“, ker ne dostaja, v javnih veseljih zabavah v pozni uri igrati državno himno. Toliko pa vendar moramo spoštovati našo himno, da jo ne bomo igrali pijanim ljudem. Ni res, da je stopil ves zelen od jeze g. N. N. k fantom in dal večjo svoto denarja, da naj učitelj Medica natepejo. Tudi ni res, da bi fantje učitelja natepli in mu raztrgali obleko, res pa je, da se je učitelj Medic odstranil še le proti jutru, čez kratek čas pa je prišel nazaj v gostilno z raztrganimi hlačami in zgnjeteno suknjo, tako, da je bilo videti na prvi mah, da se je od zavžitega vinčeka nekje nekoliko spočil. Ni res, da bi se učitelj napadalcev le z težavo obranil, kajti niti mu ni bilo potrebno, komu se braniti. „Na čast velike zmage“ nad „prišlekom“, bilo je seve nas „prišlekov“ več, ne učitelj sam, je začel g. N. N. razbijati buteljke vratove. Tako piše „Narod“. Tudi to je laž. Sicer pa bi takim gospodom, kakor je g. učitelj Medic svetovali, naj izobrazujejo ljudstvo, naj sodelujejo pri veseljah, naj sploh delujejo za kulturni razvoj naroda. S tem bodo najuspešnejše uničevali „madžarstvo“, če ga je pri nas v Beltincih sploh kaj. S takim poslovanjem pa, kakoršno je pokazal g. učitelj Medic na gasilski veselici, pa se le škoduje ugledu „prišlekov“ in slovenski stvari sploh. Narodna zavest se ne pokaže s šovinizmom ampak z uljudnostjo, strpljivostjo. Če potem „Narod“ načrčka še toliko proti nam Prekmurcem, slava takega učilja, kakoršen je g. Medic, vsled tega vendar ne bo večja.

Murska Sobota. Slovensko-madžarske razglednice. Prekmurska tiskarna je založila nove slovensko-madžarske razgled-

nice. Informirali smo se, kako to in izvedeli, da je sobočka „Orjuna“ sklenila s Prekmursko tiskarno in z madžarsko vlado pogodbo, da bo za revanžo dala madžarska vlada natisniti madžarsko-slovenske razglednice Sinika, Slovenje vasi, Monoštra in celo Pešte. Vsekakor je to velika narodna pridobitev. Ker pa se nam je zdela informacija, ki smo jo dobili, vendarle nekoliko netočna, smo se obrnili do osebe, ki je v ozkih stikih s sobočskimi nacionalisti ter izvedeli, da je vse to zlobna laž. Sobočka Orjuna, tako se nam je dejalo, spi spanje pravičnega in čaka na ugoden trenutek, da lahko po kakem „Slavcu“ udrihne, nima pa časa in ji je tudi pod častjo, da bi se razburjala, če ima prekmurska metropola madžarske razglednice. Torej en korak bližje madžarsko-jugoslovenskemu prijateljstvu. Sedaj čakamo, kdaj dobimo iz madžarske Slovenije prvo madžarsko-slovensko razglednico. No, tako kmalu še to ne bo, morda o svetem Nikoli. O ti slovenska potrpežljivost! „O ti božja mast“, tako bi temu rekel naš dobri prijatelj Peter Domačin.

Iz Goričkoga. Naši poljski delavci se vračajo iz Madžarske. Silja so si precej zaslužili, tako, da se bodo mogli preživljati čez zimo. Toda denarja si niso prihranili prav nič. Pogodili so se za male peneze, za prenizko mezdo in niso zaslužili niti toliko madžarskih kron, da bi si mogli kako srakico kupiti. Prihodnje leto bodo morali delavci bolj previdni biti. Pogodijo se naj tako, da dobijo izplačan zaslužek v naših dinarjih in ne v madžarskih kronah. Iz Belja se pripeljejo delavci prihodnji teden nazaj v Prekmurje. Za nje pride cel vlak silja, ki so ga zaslužili v Belju. Tudi v denarju so mnogo zaslužili in si bodo lahko kupili zimske obleke.

Gornja Radgona. Zadnji Leopoldov sejem je kljub deževnemu vremenu naš trg zelo oživil. Nebroj kramarjev je dospelo. Najboljši dobiček so ta dan napravili gostilničarji. Bog jim blagoslovi! — Trgovina z živino je bila v očigled previsokih cen precej medla, dasi je bila udeležba velika. V mestu Radgona je cel dan vladalo tipično mrtvilo. Upamo, da bo prihodnji sejem zavzel večji obseg.

Ljutomer. Dne 30. septembra t. l. se je vršil v nekdanji (stari) šoli ustanovni občni zbor podružnice Sadjarskega in vrtnarskega društva za Ljutomer in okolico. V odbor so bili izvoljeni: šolski vodja g. Fr. Zacherl za predsednika, mešč. ravn. g. J. Baukart za podpreds., nadučiteljica gđc. M. Kocuvanova za tajnico, pos. g. Jak. Rajh iz Stročje vasi za blag., drevesničar in pos. g. Mat. Smodiš (Cven), oskrbnik g. J. Perbil (Grezovščak), oskrbnik g. J. Vrbanič (Radomerje) za odbornike. Priglasilo se je takoj 30 članov, katero

število se naj v kratkem podvoji. Pristopajte posebno mladeniči in mladenke k temu prekornistnemu društvu. Članarina znaša letno 25 Din., za katero prejmeš vsak mesec eno štev. Sadjarja in vrtnarja. V kratkem pride predavatelj iz Ljubljane, ki nas bo še posebno vnelal za to panogo kmetijstva. Čas predavanja se objavi pravočasno.

Tedenske vesti.

Glavni zbor Narodno-socialistične mladine se vrši dne 8. decembra v Zagorju ob Savi. Kdor se želi udeležiti tega zbora, naj to takoj sporoči krajevni organizacijo NSS. v Murski Soboti.

Predzadnja številka „Morske krajine“ je zopet enkrat spustila svojo veliko nevoljo in hujskanje na „Slavce“. Predno stavim vprašanja člankarja kot odgovor, naj se približem, da se radi kake izjeme ne more obsojati vseh „prišlekov“. Kdo se je pod Madžarsko norčeval, ko se je pustil kak „bedasti“ kmet pošteno odreti? Kdo je ljudstvo „špotal“ z vsemi priimki, ko je bil „tót nem ember“? Kdaj je cvetelo podkupovanje, korupcija, tako imenitno? Kaj ni moral kmet za vaših časov plačati tolmača in vsak najmanjši tolmoč? Kaj ni moral „plačati“ celo za uradno rešitev uradnika še enkrat, akoravno je to plačal že z davkom? In birokracija, ko je samo „gospod“ bil človek, ljudstvo pa molzna krava? Koliko pa se je takrat spoštoval narod in narod in narodna volja? „Spoštoval“ se je samo takrat, kadar je to bilo vam v korist. Kaj ni narod moral stopiti z ceste, kadar so se vaše „zvišenosti“ bližale? Ni si moral stati odkrite in upognjene glave toliko časa v občestnem jarku, da ni bila „zvišena prikazen“ mimo? Zlati časi so minili in vsak pravi Prekmurec bo vaše hujskanje in vašo hinavščino zavrgel, ker si ne želi več nazaj onih „zlatih“ časov. Člankar pravi, da se je zgodilo veliko nasilje, ker so se odstranili dobri madžarski zakoni in uvedli avstrijski. Največja krivica, piše M. K., je pa ta, da so se odstranili duševne vezi z narodom — notarjuši. Verjamem prav rad člankarju, da ni malenkost na te čase pozabiti. Kakšne „duševne“ vezi so bili notarjuši, bi vam vedel kmet mnogo lepega in bolje povedati, kot vi. Tudi ima člankar za sebe prav: kar je bila „naša“ pravica, to bi moralo v celem še veljati. Škoda, da je članek ležal 4 leta v miznici, in so ga našli šele sedaj. Pa zakasnela lastavica vam ne bo napravila spomladi. Treba se vam bo pač privaditi razmeram, katerih se je celo pristno prekmursko ljudstvo davnaj želelo in je čisto zadovoljno, kolikor je dandanes v današnjem svetovnem položaju, narodu mogoče zadovoljen biti.

Naročnike našega lista prosimo, naj podpirajo trgovce in obrtnike, ki inserirajo v „Našem domu“. Naj se sklicujejo na „Naš dom“. Zatorej trgovci in obrtniki inserirajte v „Našem domu“.

Somišljenike in prijatelje „Našega doma“ prosimo, naj zahtevajo po vseh gostilnah in kavarnah „Naš dom“. Gostilničarji, ki si „Našega doma“ nočejo na-

Misli ob obletnici Kapalske pogodbe

(Govoril prof. Albin Zalaznik na manifestacijskem večeru Jugoslovenske Matice v Murski Soboti, dne 12. novembra 1923.)

Človek, ki živi z bedječimi očmi, dobro ve, da solnce ne sije vsak dan. Morda bi se dalo dokazati, da je to čisto dobro narejeno v naravi. Slično vlada v življenju človeške družbe spremenljivo vreme, in pot narodov drži čisto skozi meglo in mrak, prav dostikrat skozi debelo temo in gosto noč. To je zgodovina. Zgodovina, bi se reklo, ne pozna bolečin in vzdihov, ne zmeni se za solze in maledovanje. Ravnodušno hodi svojo pot. Srca nima. Zdi se pa, da nismo upravičeni očitati ji samo slepo samopašnost. Kdor pazljiveje motri razvoj stoletij, vsiliti se mu utegne vtis, da vladajo tu — sicer še nepojasnjeni — zakoni periodičnosti. Iz skromnih početkov se vzpenjajo narodi ob borbah višje in višje do sijajnih vrhov in telebnejo ob svojem času nazaj v globine, v nično brezpomembnost ali v sužnost. Nimamo primera v zgodovini indo-atlantske rase, da bi kak narod trajno obdržal moč in nadvlado nad drugimi. V veliki tekmi je bil že vsakdo kdaj udarjen in poražen, usoda ga je pogazila v prah; marsikdo se je

že solnčil v slavi in užival naslado zmagovanja in vladanja — pa le začasno! Panta rhei — vse teče, nič ne traja. In ako natanko pomislimo, je v tem nekaj jako tolažilnega. Kajti tako so pred zgodovino, ki gleda z očesom stoletij ter meri s sekularnim merilom, končno vsi enaki: vsi enako oblagodarjeni, vsi enako tepeni. Šola je za vse ena in ista, šolnina ne pozna bistvenih razlik, plačuje se le ob različnih rokih. Tista brezsrčna, brezčutna zgodovina se nam torej kaže pravzaprav kot glavna instanca pravice na zemlji, klasičen zgled izenačujoče vseprave. Kdor je danes ponižen in užaljen, nima razloga, da bi se prebridko pritoževal, saj so bili tepeni in zatirani pred njim že drugi, tudi oni, ki se danes morda šopirijo.

To razmotrivanje ni slabo. Preiskušena resnica je na dlani in ni posebno verjetno, da bo kdaj kdo nastopil ter demonstriral dejstva, ki tej resnici načelno nasprotujejo. Ob toliki evidenci bi mi torej lahko prav mirno spavali in se nikoli ne dali dvigati iz kolesnic. Ali vendar — spati se nam ne da. Miru ni v naših srcih. Nekaj hudega kliče v njih. Boleče predstave rojijo po naših glavah. Glupi počutki nam težijo dušo.

Mi danes, v teh urah nismo sposobni, da gledamo s stoletnimi očmi. Časi so prežalostni, da bi jih mogli hladnokrvno prezirati. Bol je

pregloboka, da bi se dala potolažiti zgolj le z maziljenjem. Tisti sveti egoizem, ki ni samo last prebivalcev apeninskega polotoka, tisti egoizem, ki zdrav in svet dejstvuje v slehernem narodu, ki se hrani voljo do življenja, nam ne dopušča, da bi ignorirali, da bi le analoževali svojo oskrumbo, svojo goro boleti, svojo zevajočo rano. Danes ne moremo biti modrijani, ki se postavljajo na prag večnosti ter motrijo z njega kaj mirno razplet stvari na svetu, videč v največjih dogodkih le enodnevne epizode. Nočemo in ne moremo meriti po stoletjih, tembolj po svojem normalnem človeškem življenju, ki traja 60 let, če pa je mnogo, 80. Smo ljudje, čuteči smrtni ljudje in naša naravna želja gre za tedi, da bi mogli pozdravljati tu na zemlji, preden zdreznemo v krtovo deželo, še nekaj solnčnih žarkov, še nekoliko vedrega neba, vsaj trohico sreče! To si iskreno želimo, ker pa smo družabna bitja, velja ta želja obenem zajednici, ki nas je odgojila, ki nas hrani in druž, svojemu narodu, ki ga ljubimo — ljubimo brez bombasta. V tej ljubezni, ki v nas gori, tako tiho in nežno gori, kakor bi se sramovala sama sebi, smo egoisti in ne bo nikoli treba, da se izneverimo tej sebičnosti.

(Konec prihodnjic.)

ročiti, so sovražniki socijalističnega gibanja, pa tudi slovenskega narodnega pokreta.

Premalo bankovcev (premalo denarja) je pri nas v prometu. To je vsakomur znano. Finančni minister Stojadinović pa pravi, da ga je dovolj. Pravi, da pride pri nas na glavo denarja za 500 Din, na Češkem za 610, v Franciji pa za 900. Minister pa je pozabil, da sta češki in francoski denar več vredna od našega dinarja in ga torej ni treba toliko kakor pri nas.

Šest milijard kron plačuje Slovenija v nenasično žrelo centralizma.

Proti slovenski univerzi so nastopili radikali ter odklonili vse nujne zahteve radi neobhodnega povišanja nekaterih kreditov.

Nemci ne bodo več pomagali vladi. Jezni so na radikale, ker jim je centralizem požrl lepo mesto Žomboljo. Zanj so pa agitirali. Prav se jim godi; bodo vsaj polagoma prišli k pameti.

Velika ententa (Anglija, Italija, Francija in Japonska) je baje pred likvidacijo. Tako se spreminjajo časi... Anglija je namreč odločno proti vsaki politiki nasilja.

Hohenzollernci bi namreč zopet radi zavladali. Kronprinca se je vrnil, eskajzer Viljem tudi še sanja in kakor javljajo iz Monakovega, pride tje baje še Cita. O te kronane glave, koliko računijo z ljudsko neumnostjo!

Ogrska stoji v tesnih zvezah z monarhisti na Bavarskem in ljubi menda tudi z Macedonci na eni ter z Italijani na drugi strani.

Mala ententa se sestane 12. januarja 1924. v Belemgradu. V prvi vrsti gre za madž. posojilo.

Atentator Nikolov, Macedonec, ki je pred kratkim ubil bolg. ministra Daskalova je bil pred praško poroto oproščen. Baje so ga na „višji“ pritisk zopet zaprili.

Herman Wendel, znani nemški publicist je postal častni član „Matice Srpske“. Wendel je velik prijatelj Slovencev.

Jug. časnikarji so odšli v Varšavo. Potovanje je dalekosežnega pomena.

Dr. Pregelj, Ljubljčan je bil odlikovan z medicinsko Nobelovo nagrado.

Zlatomašnik in župnik na Kapeli pri Radincih vlč. g. Martin Meško je postal častni kanonik. Plemenitemu duhovnemu gospodu, ki je tudi prijatelj našega lista, iskrene čestitke!

Prekmurje dobi kmet. šolo. Določenih je v ta namen 50.000 din. Vendar drobtina za nas iz naše mize!

Za dunajskega župana je bil izvoljen soc. dem. Seitz.

Razdelitev Slovenije. V notranjem ministrstvu v Beogradu so sklenili, da se Slovenija končno razdeli, ker se bodo spomlad vršile volitve v oblastne skupščine.

Pašiča je baje nekdo prestrašil, da pripravljajo nanj atentat in takoj je nekronani kralj SHS stari Pašič zbolel in se ni več prikazal. Se pozna, da ni dolgo služil pri vojaki.

Nove topove za 300 milijonov dinarjev so v Beogradu naročili. Še bo lušno pri nas!

Na Bolgarskem so zopet ubili enega ministra in sicer Duparinova, pristaša pok. Stambulijskega.

Obrtni vestnik za Prekmurje.

V eni zadnjih števil „Našega Doma“ smo čitali nekaj zanimivega o pekih. Seveda, peki na deželi in peki v večjih mestih, med njimi je velik razloček. Kajti peki po mestih so veliko na boljšem, nego je pekovski obrtnik na deželi. Mestni pekovski obrtnik ima na razpolago mline, drva, premog in vse potrebne predmete, katerih pek na deželi nima in mora vsaki predmet, ki ga potrebuje, dobro plačati, ako hoče, da pekarna deluje. Pri nas v Prekmurju, kjer je kaj več drv samo v grofovskih gozdovih, je kurivo sila drago. Tako je vsak pek prisiljen, da kupi drva, katere so šle že skozi bog ve koliko rok in vsak je pri tem nekaj zaslužil. Nazadnje pridejo drva peku v roke in ta jih porabi na korist drugih. Zato bi bilo zelo umestno ako bi se peki kolikor toliko upoštevali od strani agrarnih uradov, da bi potrebna drva dobili iz veleposesniških gozdov, kajti pek ne rabi za sebe niti drva niti peciva, marveč on peče za narod. Ako se n. pr. toži peka z različnimi potrebnimi pretmeti, je pek zopet prisiljen, tožiti stranke, katere kupujejo dnevno potrebna peciva. Tako je ravno s pekovskim zakonom. Zakon je še veljaven čez eno leto, da se mora nočno delo odpraviti. Toda peki še danes vedno tega ne upoštevajo. Niti merodajna oblastva se zato ne brigajo. Zakaj se ne upošteva ta zakon? Kdo komandira z obrtniki? Kdo ima oblast nad obrtniki? Zakaj se pekovi ne predpišejo primerne maksimalne cene? Zakaj zasluži gostilničar pri 1 zemlji 1 krono, ko vendar ne trpi pri pecivu niti finančno niti materijalno? Ako ima pekovski obrtnik pri 1 zemlji 5 para, zakaj ima gostilničar pri 1 zemlji 25 para? Kdo je navijalec cen? Obrtnik.

Gospodarstvo

Bodimo pozorni na letošnjo setev. Letošnji posevki so nenavadno visoko pogнали. Temu je kriva rana setev, a v glavnem pa gorki jesenski dnevi. Ako zapade sneg in ostane ležati dalje časa, potem se je bati, da bodo posevki pod snežno odejo segnili. Iz strahu pred tem so ponekod pokosili že cele njive rži, meneč, da bo to obvarovalo, ker bode žito manjše. Dobra misel je to, če bi se prikrajševanje žita vršilo pravilno. Po več krajih pa opažamo, da nekateri pokose tako nizko pri zemlji, kakor po pravi žetvi. To je velika pogreška, ker s takim prekošenjem so že vničili bodočo žetev, ker so prekosili osrčje bilk. V krajih, kjer redijo ovce je to lahko; tam spuste vsako jesen na njive črede ovac, neglede nato, jeli žito visoko ali majhno. Ta navada je posebno na Koroškem in v Dalmaciji vpeljana. Tu pri nas pa moramo čakati, da zamrzne in tedaj lahko spustimo govedo, da površno prepase. Pa tudi svinje so dobre v tem slučaju. Sedaj pa je edino, kar lahko pričnemo: prežanjanje s srpom in to le v gotovi višini, da ne dosežemo stebila. Da se nam letošnja posetev rži ne obnese, imamo za seboj že tretje slabo letino. Zato moramo misliti na sejanje jare rži takozvane „jaree“, kakor jo nazivajo na Koroškem, ker le tako bomo zadostili glavni potrebi po kruhu. Izgovor, da se ta rž v tukajšnjih krajih neobnese, je dvomljiv in izvira samo iz tega, ker ta vrsta žita da manjši pridelek. Računati pa moramo tudi s tem, da je pridelovanje tega žita cenejša. P—a.

Obvarujmo krompir pred gnilobo.

Pri spravljanju krompirja v kleti ali v jame na prostem moramo biti zelo previdni, da odstranimo vse gomolje le količkaj ranjene ali nagnite. Šele dobro prebrani, zdravi krompir polagajmo nato v namenjeni prostor. Med vsako plast krompirja nakosimo zdrobljenega živega apna, ki učinkuje proti širjenju gnilobe. Nato seveda zakrijemo ves krompir s slamo, da nam čez zimo ne pozebe.

Poslano.)*

„Moral“ Mörske Krajine.

„Mörška Krajina“ je dne 26. avgusta 1923 pod imenom „Draga drva“ z velikim veseljem pisala, da sem jaz „drva“ vkradno in za to na 5 dni zapora in 3200 K štrofa obsojen bio“. Na to sem jaz v številu 35 popisal, kak stoji celo delo in kak debelo je lagala M. K., če ravno je to g. urednik Kühar vse dobro znan. Li se je veselilo, da sem praj bujti, vseeno, če so me s tremi strlaji bujti ali pa s petimi in da je njegov „motto“: priobčiti „moralno i nemoralno“.

G. Kühar! Naj prve Vam dam na znanje, da me je sodnija v tom deli popolnoma oprostila (gorimentovala), zato da je previdla, da sem nikaj ne kriv, in sem drva esče lansko leto naprej plačal. Hitro je tehat konec Vašega in ništernih Vaših nadutih pristašov veselje, zbrišite si Vaše debele skuze, štere ste dobili od velkoga veselja, gda ste čuli, da je Vaš političen nasprotnik nedužno prišao v nevolu.

Zdaj mi pa dopustite, da bom si od Vašega „morala“ malo preiščlavo.

G. Kühar! Dobro znam, da ste Vi vse to za toga volo delali, in ste se zato tak veselili, ko sam jaz nešteo Vaš političen pristaš biti. Vi ste mene s tovarijov šteli namazati, pa stem moje poštenje zblatiti, ali pri prvi tem ste pa pozabili, da je Vaše poštenje sodnija že tak zapečatila, da nega tiste krstne vode, štera bi Vaše grdobije doli zaprjala. Vörte mi g. Kühar, da od mene dosta bole grdoga in nemoralnoga so delali ništerni, sebe za visoko štimajoči, naduti nimandi kak jaz, ka sem druge numere drva odpelao, kak so mi je nakazali. V ljubezni skrivni berekaj rovat, s frlajdrigami po bereki se skrivati, tihiške lagve odavati, peneze v žep djati in lagati, ka so jo komunisti vkraj vzeli, ali n. pr. v mlini otrobe kradnoti, obroče kradnoti itd. je vse dosta bole grdo in obsojenja vredno delo kak to, ka sem jaz včino. Pa dosta je esče takših, ki so kaj takšega včino, no Vi od tistih ne pišete. Če nemoralnost pobijate, te bi mogli to razno nemoralno delo tudi priobčiti, nej kaj ste samo mene bujti ščeli. Ali spominjate se Vi na Vaše nekdajšnje čase, gda ste Vi esče z ednov košavov kaserarcov vörtivali in gda so ljudje s prstom kazali za Vami in si z razburjenjem pogovarjali od Vašega življenja ali „morala“. In Vi, Vi vübate kaj pisati od morale? Vi ščete naš prekmurski narod učiti, kaj je „moral“, pošteno življenje? Šteri šteč kanasz ma več juša pisati od „morala“, kak Vi.

Ali Vaš „moralen“ list M. K. ma na čeli napisano, da je tudi političen in gospodarski list. Mi se politike, istina radi včimo, ali samo od poštenih politikov. Vi ste naše prekmursko ljudstvo ne samo zapečali ali znorili s tem, da ste se naprej pred volitvami za dobre peneze (tak pravijo za 400.000 K) odali. Ali je to pošteno moralno delo? Istina, ka ste za to grdo, samo Vam dostojno delo obsojeni bili na 200.000 K štrofa, ali da je to vse premalo. Kje je pa Vaš „moral“, poštenje? — In Vi, Vi bi nčili in vodili v politiki? Pa esče vübate Vi od politike kaj gučati? Tudi gospodarstva nas nemate pravice Vi včiti, ar ste Vi v svojem življenji esče za 5 dinarov vrednoga produktivnoga dela ne včino. Spravili ste nikaj ne, ka mate, ste vse herbali pa bojni mate zahvaliti, ka so Vam to nej že na boben vdarili. Znete, ka ste pred bojnov, kda ste stistov košavov kaserarcov vörtivali, že do guta v dugi bili itd.

Vi se z Vašimi novinami samo tak držite gori, da se kak „mastio prekmurskega ljudstva“ oponašate in blatite v prsi. Nosite se na besedi „madžaron“, da stem ležej dobite pri zapelanem prekmurskem ljudstvu več milošče in spuntate več dolarov iz Amerike od siromaških delavcev, štere blodite tam s svojim listom. Ali je to tudi moralno delo? Tou je Vaš moral? Sram Vas boji! Za zdaj samo tolko, ali či ščete, esče več dobite od Vašega „morala“. Janez Titan, poštar v Rankovcih.

*) Za vsebino tega spisa je uredništvo odgovorno le toliko, v kolikor določa zakon.

Zahtevajte povsod

„Naš Dom“

Denar in blago.

Vrednost denarja. Ameriški dolar stane 80—78 Din, 100 francoskih frankov stane 520—530 Din, za 100 avstrijskih kron je plačati 0.1150—0.1160 Din, za 100 čehoslovaških kron 263—264 Din, za 100 nemških mark 0.00002—0.00011 Din in za 100 laških lir 408—409 Din.

Cena žitu: (Se razume za 100 kg v dinarjih) pšenica 100 kg je padla od 362—350 Din. Bosanska pšenica je še cenejša. Rž a 275. Oves 237—265. Ječmen, jari 287, zimski 250—262. Koruza 260—300, moka 0 573—265. Otrobi (z vrečami) 125—160. — V primeri s temi cenami, katere smo objavili zadnjič stoji sledeče zadnje poročilo, ki je zanimivo: Pšenica, banatska in vojvodinska se je prodajala po 337 do 340 Din, srbijanska iz Mačve pa po 317 do 320 Din za 100 kg. Slovenska pšenica je bila mnogo dražja, pa za to ni bilo večjih kupcij. — Kuruza se je dobila po 228—285 Din, ječmen pa po 270 do 275 Din.

Mesne cene v Mariboru. Volovsko meso 24 do 27 Din, meso od bikov, krav in telic 21 do 22 Din, telečje meso 24 do 27.50 Din, svinjsko meso sveže 35 do 40 Din povsod za 1 kg.

Mariborsko sejmsko poročilo. Prignalo se je: 39 konj, 18 bikov, 152 volov, 380 krav in 6 telt. Skupaj 566 komadov. Povprečne cene za različne živalske vrste na zadnjem sejmu so bile sledeče: debeli voli 1 kg žive teže Din 13—15.—, poldebili voli 13.50—15, plem. voli 9.50—11.50, biki za klanje 11.50—12.50, klavne krave debele 11.50—13.75, plemenske krave 10—12.50, krave za klobasarje 8.25—9.25, molzne krave 9.50—12, breje krave 9.50—12.50, mlada živina 9.75—14. — Na svinjski sejem 21. nov. se je pripeljalo 281 svinj, dve kozi in ena ovca. Cene so bile sledeče: Mladi prašiči 5—6 tednov stari komad 170—225 Din, 7—9 tednov 300—450 Din, 3—4 mesce 550 do 650 Din, 5—7 mescev 800—950 Din, 8—10 mescev 1000—1300 Din, 1 leto 2000—2350 Din, 1 kg žive teže 20—22.50 Din, 1 kg mrtve teže 27.50—30 Din, koza komad 225—250 Din, ovca komad 275—300 Din. Cene so se dvignile.

Brzo-brzo!

na vlak v Celje v veletrgovino R. Stermecki kjer kupite letos

sukno

za moške in volneno za ženske obleke, parhent, belo, pisano in rujavo platno, kakor tudi vso drugo manufakturno robo po čudovito nizkih cenah. V lastnem interesu se vsakemu priporoča, da enkrat poskusi kupiti v veletrgovini R. Stermecki, Celje. Trgovci engros-cene.

V usnjariji i ledernoji trgovini
Gabriel Zsilavecs
v Gornji Radgoni

sze dobi leder vszefelé
fárbi, vsze sujszterszka
potrebscsina, kak túdi
szirouve koutse sze po
nájménsi cejni vódelajo

Najcenejša oblačilnica vsakovrstne robe
je pri

J. Trpinu

Maribor, Glavni trg 17.

Ako pridete kaj v Maribor, ogledajte si
pri Trpinu obleke, ki so cenejše kakor
kje drugod.

Važno za bolnike!

Važno za deco!

Suhar (cvibak).

Slavnemu občinstvu naznanjam, da se izdeluje
v moji pekarni več vrst cvibaka in sicer: Vanili,
Cimt, Karijander in Otroški cvibak. Posebno
priporočljiv je moj lastni izdelek „kraljev keks“
kateri se že razpošilja na vse kraje Slovenije.
Naslov: „Prva luksuzna pekarna v Prekmurju“, Vekoslav Kralj v Beltincih.

Vesten trg. pomočnik

manufakturnist, več slov. in nem. event. tudi
madž. jezika se takoj sprejme v avstrijskem
obmejnem kraju. — Ponudbe pod „Marljiv“ na
upravništvo „Našega doma“

Naročajte si „Naš dom“!
naročnina za četrto leta znaša
samo 10 Din.

Hrastov les

okrogel ali v deskah
in večjo množino
hrastovih drv za
kurjavo prodaja Josip Kosi v Križevcih
pri Ljutomeru.

Stavbišče

v obsegu 1200 m² na najboljši
legi za banko, trgovino ali indu-
strijo v Gornji Radgoni se prodaja
Cena 55.000 Din. Več se izve pri Janko-tu Cizej
trgovca, Gornja Radgona.

ŠIPE

KIT

STEKLO

PORCELAN

KAMENINE

ima v vsaki velikosti in množini v zalogi
Janko Cizej, Gornja Radgona
trgovina z mešanim blagom

Vinogradno posestev

(verstvo) je k odaji 2 uri hoda od Lju-
tomera. Jeste 1 mala vila, vinska klet,
viničarija, vinska preša in vse kar je k
verstvu potrebno. Vse je dobro shranjeno.
Dva in pol orala je sadovnjaka in loga.
Oda se takoj. Kdo šče kupiti, naj pita
g. Josipa Kosi-ja trgovca in gostil.
v Križevcih pri Ljutomeru.

Slov. knjigarna

v Murški Soboti

v Rajhovi hiši na voglu Glavnega
trga in Slovenske ulice ima svojo

prodajalnico

Zaloga tiskovin. — Na raz-
polago so vse knjige in
šolske potrebščine.

**Tvornica (fabrika) kemičnih
izdelkov**

„JELEN“

d. z. o. z.

Maribor, Meljska cesta št. 75
priporoča sledeče svoje izdelke: **kolo-
maz** (prva kakovosti) **vazelino**,
vsakovrstne **kreme za čevlje** (cipele)
in to terpentinov in voščene, **črnilo**,
plavilo, ličilo, olje za šivalne stroje itd.
Cene nizke, nižje kakor v Nemški Avstriji.

**Najcenejša trgovina z vsako-
vrstnim manufakturnim bla-
gom, ter svilenimi rutami itd.**

M. FELDIN

Maribor, Vetrinjska ulica
Na debelo! Na drobno!

KOTLE

za žganjekuho (palenko žgati) izdeluje
najcenejše

LADISLAV GLUMAC**Maribor, Glavni trg 4.**

Kotli so trnok dobri, trpežni, pa tudi
lepi. Razpošiljajo se po celi državi.

Tamburice

najboljše vrste razpošilja

M. GILG, rukotvornica tamburic,**SISAK na Hrvaškem.**

Cenik pošilja vsakomur zastoj.
Zahtevajte po dopisnici cenik.

Veletrgovina z železnino

Pintar in Lenard**Maribor**

se priporoča Prekmurcem!

Pritlična hiša

v Murški Soboti je po ceni na prodaj. Natančneje
se izve pri g. Gašparju, trgovcu na Lendavski
cesti v Murški Soboti.

Več posestev

od 5 do 175 plugov zemlje, hiše, vile, gostilne,
žage, mline, in grajščine prodaja

F. Zagorski, Maribor, Bavarska ulica 3 Velika
zaloga**pohištva**lastnih izdelkov po
konkurenčnih cenah**Šercer in drug, Maribor****Vetrinjska ulica št. 2.**